

4. Smysly

4.1. Čich

Čich je u prasat jeden z nejlépe vyvinutých a nejpoužívanějších smyslů. Čich slouží k hledání potravy, identifikaci nebezpečí a jedinců v tlupě nebo mezi jednotlivými prasaty k rozpoznání dominantního či submisivního jedince. Tento smysl se rozvíjí již brzy po narození, kdy jsou selata schopna rozpoznat po čichu svou matku i sourozence. Toho se využívá při aplikaci látek k zakrývání pachu při ochraně oslabeného jedince před ostatními selaty nebo například po kastraci, kdy je zvýšené riziko kanibalismu. Při hledání potravy jsou prasata schopna najít pomocí čichu hluboko pod zemí zdroje potravy, jako jsou houby nebo myší zásoby. Bylo zjištěno, že oblast *bulbus olfactorius* v mozku mají prasata v poměru k velikosti těla oproti jiným druhům zvířat velmi rozvinutou. Prasata mají natolik dobrý čich, že jsou schopna identifikovat lidský pach při vhodných povětrnostních podmínkách na 500 – 600 metrů. Tento jejich výborný smysl byl také využíván při hledání lanýžů nebo drog, podobně jako je tomu u služebních psů. Čich slouží rovněž kancům k detekci prasnic vhodných k páření a také prasnice jsou schopné detekovat feromony ve slinách kance, což napomáhá nástupu říje a zvýrazněním jejich projevů a tedy k zlepšení fertility prasnic.

4.2. Zrak

Zrak nepatří mezi nejvýkonnější smysly prasete, nicméně není pravda, že by viděla špatně. Oči umístěné na stranách hlavy jim umožňují vidět v rozsahu 245-310° okolo sebe a prostor 30-50° před hlavou. Při identifikaci nebezpečí a jiných podnětů však využívají spíše čich a sluch, byť studie uvádí, že prase dokázalo rozpoznat člověka nebo auto na vzdálenost 1,5 kilometru. Jsou schopni vidět barvy, jde o dichromatické vidění, vidí zejména kombinaci barev modrých a zeleno-žlutých. V porovnání s lidmi jsou prasata krátkozraká a preferují místa dobře osvětlená před těmi tmavými. To může být problémem při přesouvání prasete ze světlých prostor do tmavých, například při přepravě a nahánění prasat do prostor přepravních vozidel. Zrak má zřejmě druhotnou funkci i v rámci sociálního chování.

4.3. Hmat

Hmat je u prasat soustředěn především v oblasti rypáku a tlamy, kde mají mnoho nervových zakončení, což souvisí s potřebou prasat „ochutnávat“ cizí předměty.

4.4. Sluch

Sluch je u prasat rovněž velmi dobře vyvinutý, slouží ke komunikaci mezi prasaty a k identifikaci nebezpečí a to v rozsahu 42-40 500 Hz. Slyší jinak než lidé, například špatně detekují slabé zvuky, ale na rozdíl od člověka detekují ultrazvuk a to až do výše 40-45 kHz, proto některá zařízení v chovech vydávající tyto zvuky pro člověka neslyšitelné mohou prasata rušit. V případě komunikace sluch slouží k detekci až 20 různých hlasových projevů (více popsáno v kapitole Sociální chování a komunikace) a je důležitý při utváření vztahu mezi selaty a prasnicí a rovněž mezi prasaty ve skupině.

4.5. Chut'

Chuťové buňky jsou u prasat rozmístěny obdobně jako u dalších druhů zvířat nebo u člověka po ploše jazyka, na jeho špičce i v zadní části. Ovšem od člověka se liší především v počtech těchto buněk, které jsou u prasat výrazně vyšší. Domestikovaná prasata mají až čtyřikrát více chuťových pohárků než člověk a chutnost krmiva, které je jim překládáno, hraje významnou roli v jejím přijímání. Prasata jsou schopna vnímat chuť sladkou, kyselou, slanou i hořkou, preferují sladkokyselé chutě, proto jsou některá sladidla vhodná ke zchutnění krmné dávky a lepšímu příjmu, tedy může mít pozitivní vliv i na ekonomickou výtěžnost u prasat ve výkrmu. Naopak hořké chutě prasata odmítají.

Video:

Zkoumání cizího předmětu s využitím smyslů, a to především čichu.

https://youtu.be/4K-2ci6_7mA